

İZMİR RADYOSUNUN KURULUŞU ve İLK YILLARINDAKİ FAALİYETLERİ

Mehmet KARAYAMAN*

Öz

19.yüzyılda Avrupa kıtasında atılan bilimsel adımlar, toplumların gündelik yaşamlarında büyük değişimler yaratan icatlarla taçlandırılmıştır. 20.yüzyılın ilk yarısında yaygınlaşan ve gündelik hayatın bir parçası haline gelen radyo, geleneksel iletişim anlayışında köklü bir değişim yaratmıştır. Radyo, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Türkiye’de de kullanılmaya başlanmış, 1927 yılında İstanbul ve Ankara Radyosunun faaliyete geçmesi ile birlikte, radyo dinleyicilerinin sayısı hızla artmıştır.

Radyo yayınlarına büyük ilgi gösteren İzmir şehri, şehir radyosuna 1950 yılında kavuşmuştur. 1950 yılında, İzmir Fuarı süresince yayın yapması için kurulan radyo istasyonu, 1951 yılında İzmir Belediyesi tarafından satın alınarak sürekli yayın yapan bir kuruma dönüştürülmüştür. Fuar alanında bulunan Kültürpark’taki bir barakada faaliyete başlayan İzmir Radyosu, 1951 yılında yine Fuar alanı içinde bulunan Atıspor Kulübünün binasına taşınarak, daha geniş imkânlarla kavuşmuştur. 1952 yılında Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğüne devredilen ve 1953 yılında yapılan yasal düzenleme ile devlet radyosu haline getirilen İzmir Radyosu, günümüzde de faaliyetlerini sürdürmektedir.

Çalışmada, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi belgeleri, radyo tarihi üzerine kaleme alınan eserler, dönemin basınında yer alan makale ve haberler kullanılarak, İzmir Radyosunun kuruluş sürecinde yaşanan gelişmeler, yayın faaliyetleri, radyo çalışanları ve radyo binası olarak kullanılan yapılar hakkında bilgi verilmeye çalışılacaktır. İzmir şehrinin önemli sembollerinden biri haline gelen İzmir Radyosunun kuruluşu, faaliyetleri ve gelişimi hakkında verilecek bilgilerle, İzmir kent tarihi üzerine yapılacak çalışmalara küçük de olsa bir katkı yapılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Radyo Tarihi, İzmir, İzmir Radyosu, İzmir Şehir Tarihi.

* Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Öğretim Üyesi,
(mkarayaman@hotmail.com).

FOUNDATION OF THE İZMİR RADIO AND ITS ACTIVITIES IN ITS FIRST YEARS

Abstract

Scientific developments of the 19th century Europe brought out inventions that caused major changes in the daily lives of societies. Radio as one of the inventions of this period became widespread and part of daily life in the first half of the 20th century and created a radical change in the traditional communication perception. Radio also began to be used in Turkey beginning from the first years of the Republic. In 1927 with the foundation of İstanbul and Ankara radios, the number of radio listeners increased.

City of İzmir showed great interest in radio broadcastings and the city radio was founded in 1950. A radio station was established to broadcast during the İzmir Fair, but the İzmir Municipality bought this radio station and changed it into a permanent broadcaster. İzmir Radio began its activities in a shed in fairground of Kültürpark. In 1951 İzmir Radio relocated to the building of Atışpor Club also in fairground of Kültürpark and attained larger and better conditions. In 1952 İzmir Radio was transferred to the Directorate General of Press and Tourism and with a legislative regulation passed in 1953 İzmir Radio became a state radio and still continues its activities at the present time.

In this study, information on developments during the foundation process of İzmir Radio, broadcasting activities, radio personnel and buildings used for İzmir radio will be given based on archival documents from the Republican Archive of the Prime Ministry, various sources on the history of radio, articles and news from the press of the period in question. This study aims to contribute to urban history studies of İzmir by giving information on foundation, history and activities of the İzmir Radio, which has become an important symbol of İzmir.

Keywords: History of Radio, İzmir, İzmir Radio, City History of İzmir.

Giriş Radyonun Tarihi Gelişimi

Günlük yaşantımızın ayrılmaz bir iletişim aracı haline gelen radyo, yakın tarihimizin en önemli buluşlarından biridir. Radyonun bugünkü durumuna gelmesinde değişik tarihlerde, değişik ülkelerde, farklı bilim adamlarının teknik buluşları etkili olmuştur. Bunların başında; James Clerk Maxwell, Heinrich Hertz, Guglielmo Marconi ve Lee de Forest gelmektedir.

Radyo tekniği ile ilgili olarak atılan ilk önemli adım, 1860 yılında James Clerk Maxwell tarafından radyo (elektromanyetik) dalgalarının varlığına ilişkin teorilerin ortaya atılmasıdır. Maxwell, 1865 yılında radyo dalgalarının boşlukta ışık hızına yakın bir hızla (saniyede 186.000 mil – 300.000 km) hareket etmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Ancak, daha çok kuramsal çalıştığından iddiasını kanıtlayamamış ve kanıtlayamamış¹.

1 Aysel Aziz, *Radyo ve Televizyona Giriş*, A.Ü. SBF Yay., Ankara, 1981, s.8.

Maxwell'in teorileri, 20 yıl sonra 1885-1889 yılları arasında, bugün elektromanyetik dalgalara adını veren, Alman fizikçi Heinrich Hertz tarafından geliştirilmiştir. Hertz, 1886 yılında yaptığı deneylerle Maxwell'in buluşunu, yani radyo dalgalarının varlığını ve ses titreşimlerinin elektromanyetik alanda ışık hızı ile yayıldığını kanıtlamıştır. Hertz, Maxwell'in kuramlarını kanıtladıktan sonra, elektromanyetik dalgaların uygun metal yüzeylerde yönlendirilmiş radyo dalgalarına dönüşebileceğini de keşfetmiştir².

Varlıklı bir İtalyan ailenin çocuğu olan Guglielmo Marconi, küçük yaşlarda radyo dalgaları üzerine çalışmalarına başlamıştır. Radyo dalgalarıyla odasından, alt kattaki zili çalmayı başarmıştır. Küçük Marconi'nin bir tepeye kurduğu antenle, tepede ateşlediği tüfeğin sesini uzaktaki evine ulaştırabildiğini gören ailesi, buluşun önemini anlamıştır. İtalyan yetkililerden ilgi göremeyen Marconi, annesiyle birlikte gittiği İngiltere'de radyosunu tanıtmaya çalışmıştır. Radyo, ordu yetkililerinin ve denizcilerin büyük ilgisini çekmiştir. Marconi, 1899'da ABD'ye giderek, "Marconi Amerikan Telsiz Şirketi"ni kurmuş, ticari ve askeri gemiler için telsiz cihazları imalatına başlamıştır. Fransız Lee de Forest, 1907 yılında icat ettiği "boşluk tüpü" (vacuum tube) ile radyo dalgalarının çok daha kaliteli ve kesintisiz yayınlanabilmesini sağlamış, bu tarihten sonra pek çok ülkede deneme amaçlı radyo yayınları yapılmaya başlanmıştır³.

Radyo yayınlarına yönelik ilgi hızla artmış, 1917 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim amacıyla yayınlarına başlanmıştır. 1920'li yıllarda, Pittsburgh'ta KDKA adlı bir radyodan seçim haberlerinin verilmesi ile düzenli radyo yayıncılığı başlamıştır. 1922 yılında İngiltere'de BBC radyosu kurulmuştur. Radyo yayıncılığı Fransa ve Sovyetler Birliği'nde 1922 yılında, Almanya'da 1923'te, İtalya'da ise 1924 yılında gerçekleştirilmiştir. Radyo yayıncılığının Türkiye'de başladığı 1927 yılına kadar sırasıyla Arjantin, Avustralya, Japonya, Norveç, Yeni Zelanda, Hollanda, İsveç, İsviçre, Çekoslovakya ve Güney Afrika Birliği'nde radyo yayınına başlanmıştır⁴.

Ülkemizde de ilk radyo yayını denemeleri 1920 yılında yapılmıştır. İstanbul Muallim Mektebinde görev yapan Rüştü Bey (Uzel) kendi yaptığı radyo vericisiyle, okulundaki bir müzik konserini, üniversitedeki konferans salonunda dinletebilmiştir. İlk radyocularardan müzisyen Ruşen Ferit Kam da, aynı yıllarda Fransız savaş gemisinden yapılan müzik yayınlarını, radyo aracılığı ile Darülfünun konferans salonunda öğrencilerin dinlemesini sağlamıştır⁵.

Cumhuriyetin ilk yıllarında iletişim araçlarına duyulan ihtiyaç, telsiz telgrafla doldurulmaya çalışılmıştır. Ankara ve İstanbul'da birer telsiz telgraf istasyonu kurulması için, "Posta Telgraf ve Telefon Müdüriyet-i Umumiyesi"

2 Aziz, a.g.e., s.8.

3 Radyo Televizyon Tarihi, www.megep.meb.gov.tr, (Erişim Tarihi: 3.04.2018)

4 Aziz, a.g.e., s.11.

5 Özden Çankaya, *Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi TRT 1927-2000*, Ankara, 2015, s.16-17.

bir şartname hazırlayarak istasyonların inşası için ihale açmıştır⁶. Başvuran şirketlerden Alman Siemens ve Fransız TSF Şirketi ile yapılan pazarlık sonucu, telsiz telgraf kurma işi Fransız TSF Şirketine verilmiştir. Radyo vericilerinin yapımına 1925'te başlanmış ve 1927'de hizmete sokulmuştur. Ankara ve İstanbul'da kurulan telsiz telgraf istasyonlarıyla Türk radyoculuğunun temelleri atılmıştır. Güçleri, 20-250 kW arasında değişen bu vericilerle Moskova, Berlin, New York, Viyana, Londra ve Tahran merkezleri ile bağlantı sağlanabilmiştir⁷.

Türkiye'de gerçek anlamda ilk radyo yayını, 6 Mayıs 1927 tarihinde İstanbul'da başlamıştır. İstanbul Osmaniyeli'de, Büyük Postane'nin kapısı üzerine yerleştirilen 5 kW güce sahip vericiden halka müzik dinletilmiştir. Aynı yerde küçük bir odaya mikrofon yerleştirilerek radyo stüdyosu oluşturulmuştur. Radyo alıcıları yaygın olmadığı için, yayını dinlemek isteyenler, Büyük Postane'nin önüne gelerek yayınları dinlemiştir.

Ankara'da, telsiz ve telgraf istasyonunun inşası Eylül 1927'de tamamlanmış, 18 Kasım 1927 tarihinde törenle hizmete açılmıştır. Orta dalga üzerinden yapılan yayın, önce Yenişehir'den daha sonra Cebeci'den sürdürülmüştür⁸.

Radyo vericilerinin işletilmesi ve radyo yayınlarının yürütülmesi amacıyla, devlet eliyle 150.000 TL sermayeye sahip, Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketi (TTTAŞ) kurulmuştur. Şirkete, Ankara ve İstanbul'daki verici istasyonlarının işletilmesi ile hükümetin onaylayacağı başka illerde de radyo vericisi kurup işletmesi için on yıl süreyle izin verilmiştir. Merkezi, Ankara'da bulunan şirketin kurucular arasında: İş Bankası adına Genel Müdür Mahmut Celal (Bayar) (60.000 TL pay), Anadolu Ajansı adına Mahmut (Soydan) (45.000 TL pay), Gümüşhane Milletvekili Celal Hüsnü (Taray), Bolu Milletvekili Falih Rıfki (Atay) ve Tüccar Mühendis Sedat Nuri (İleri) (45.000 TL pay) yer almıştır⁹. Şirket, 1927'de Ankara'da 1554 m.'den, İstanbul'da 1200 m.'den yayın yapan 5'er kW.'lık iki istasyonu işletmeğe başlamıştır¹⁰.

Radyonun kurulmasında gerek Atatürk'ün gerekse diğer devlet adamlarının olumlu yönde tavır sergilemeleri ve bu işi bizzat desteklemeleri, radyonun yeni kurulan rejimin desteklenmesi ve yerleştirilmesi yönünde önemli bir işleve sahip olabileceğini kavramaları etkili olmuştur¹¹. Radyoya olan ilgiyi

6 Ümüt Akagündüz, "Radyoculuğumuzun Cumhuriyet'in İlk Yıllarındaki Serüveni ve Telsiz Mecmuası", *Kebikeç*, Sayı:37, 2014, s.361.

7 Uygur Kocabaşoğlu, *Şirket Telsizinden Devlet Radyosuna, TRT Önceci Dönemde Radyonun Tarihsel Gelişimi ve Türk Siyasal Hayatı İçindeki Yeri*, İstanbul, İletişim Yayınları, 2010, s.34.

8 Kocabaşoğlu, *a.g.e.*, s.57; Yasemin Doğaner, "Atatürk Döneminde Radyo", *Türklere Ansiklopedisi*, Cilt:18, Ankara, 2002, s.377.

9 Çankaya, *a.g.e.*, s.18.

10 Turgut Özakman, *Radyo Notları*, Ankara, 1969, s.9.

11 Doğaner, *a.g.m.*, s.377. Cumhuriyet'in ilk yıllarında İstanbul ve Ankara Radyolarının siyasi, sosyal ve kültürel işlevleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nurgün Koç, "Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Radyo", *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl:8, Sayı: 15, Bahar 2012, s.69-103.

artırmak ve radyo üzerinden halka politik eğitim vermek isteyen Hükümet, 1932 yılında ülke genelinde açılan Halkevleri ve Halkodalarında radyo dinlenmesi için bir genelge göndermiştir¹².

Cumhuriyetin ilk yıllarında, bir radyoya sahip olmak önemli bir zenginlik göstergesi haline gelmiştir. Radyoya olan talebin giderek artması üzerine, yayım ve yapım tekeli alan Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketi, aynı zamanda radyo alım ve satımına da yönelmiştir. Şirket, radyo satışlarını abonelik yoluyla gerçekleştirmiştir. Radyo alışkanlığını yaygınlaştırmak amacıyla, "Telsiz" adlı dergi de, okuyucularına kura ile radyo dağıtmışlardır¹³.

Telsiz ve telefon iletişimi, "406 Sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu" ile düzenlenmeye çalışılmış, 268 Sayılı yönetmelik ile de, özel ve tüzel kişilerin PTT'den ruhsat almak koşuluyla, ülke sınırları içinde telsiz telgraf tesisi kurma ve işletebilmesinin önü açılmıştır. Yönetmeliğe göre PTT'ye, özel telsiz telgraf ve telefon tesisatı üzerinde mutlak denetim hakkı verilmiş, gerekli gördüğü durumlarda, telsiz cihazının bulunduğu yere girip, aracın kullanımını denetleme yetkisi verilmiştir¹⁴.

Radyo yayınlarının gerek içeriği gerekse süresi çağdaş radyoların düzeyine ulaşamadığından, Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketinin sözleşmeyi yenileme isteği kabul edilmemiş ve Şirket tasfiye edilmiştir. 1936 yılında çıkarılan bir kararnameyle, hükümet ile Telsiz Telefon Türk Anonim Şirketi arasında yapılan sözleşmenin bitiş tarihi olan 8 Eylül 1936'dan sonra Ankara ve İstanbul radyosunun işletilmesini, PTT'ye devretmesi öngörülmüştür. 1937 Tarihli 3222 Sayılı Kanunla radyo işletmeleri PTT'ye devredilmiştir. Bu sayede, radyo yayınlarının devletin kontrolüne geçmesi sağlanmıştır¹⁵.

Hükümet, ilk iş olarak 1937-1938 yılları arasında Ankara'da yeni bir verici istasyonu yaptırmıştır. 120 kW gücündeki Ankara uzun dalga, 20 kW gücündeki Ankara kısa dalga istasyonları Temmuz 1938'de test yayınlarına başlamış, 28 Ekim 1938 tarihinde de resmen işletmeye açılmıştır¹⁶.

Radyo yayınlarını geliştirmek amacıyla yapılan yatırımlar, radyonun yayınlarının ülke genelinde dinlenmesini sağlayamamış, teknik yetersizlikler nedeniyle yurdun birçok yerinde radyo yayınları halka ulaşamamıştır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun büyük bir kesimiyle, Batı Anadolu'nun bir bölümü ve Trakya Bölgesi, radyo yayınlarını nitelikli bir biçimde dinleyememiştir. Radyo vericileri yetersiz olsa da radyoya olan ilgi her geçen gün artmış, 1936 yılında tüm ülkedeki alıcı sayısı 10.640 iken,¹⁷ 1938 yılında 33.753'e,¹⁸ 1939 yılında 56.076'ya

12 BCA., 490.01/1239.125.1.

13 Çankaya, a.g.e., s.18-19.

14 Çankaya, a.g.e., s.20.

15 BCA., 30.18.01.02/67.70.7.

16 Özakman, a.g.e., s.9.

17 Çankaya, a.g.e., s.26.

18 BCA., 30.10/24.138.16.

yükselmiştir. Bu artışta, II. Dünya Savaşı'na giden dünyada, radyonun gittikçe öneminin artması ve yeni Ankara vericisinin devreye girmesi etkili olmuştur.

1940 yılında, Başbakanlığa bağlı Matbuat Umum Müdürlüğü kurulmuş ve radyo istasyonları bu müdürlüğe bağlanmıştır. 31 Mayıs 1940'ta yürürlüğe giren 3837 Sayılı Matbuat Umum Müdürlüğü Yasasının ikinci maddesine göre; Matbuat Umum Müdürlüğü bir umum müdürün emri altında matbuat, radyodifüzyon ve turizm müdürlüklerinden ve bunların bürolarından oluşmaktadır. Yasaya göre Umum Müdürlüğe bağlı Ankara Radyodifüzyon Müdürlüğü, Neşriyat, Fenni İşletme Şubeleri ile İdari İşler Bürosundan oluşmaktaydı.

1943 tarihinde çıkan 4475 sayılı yasa ile Matbuat Umum Müdürlüğü, Basın Yayın Umum Müdürlüğü adıyla yeniden örgütlenmiştir. Yasa, radyo yayınlarının daha sıkı bir biçimde denetlenmesine olanak sağlamıştır. Radyo postalarını yönetmek, postalar arasındaki ilişkiyi düzenlemek, radyo yayıncılığını yönetmek amacıyla bir Radyo Dairesi kurulmuştur. 1949 yılında çıkarılan 5392 Sayılı "*Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü Kanunu*" ile radyo istasyonlarının yönetimine, geçmiş dönemlere göre daha ileri bir düzenleme getirilmiş, siyasi partilere radyo üzerinde propaganda yapma imkânı tanınmıştır. Kısa süre sonra yürürlüğe giren 5545 Sayılı ve 16.02.1950 Tarihli Seçim Kanunu, muhalefet partilerine radyodan yararlanmak konusunda daha geniş olanaklar sağlamıştır¹⁹.

1950'li yıllar, radyolar için bir gelişme dönemi olmuştur. 1938'den beri yayın yapmayan İstanbul Radyosu, 1 Eylül 1949'da 150 kW vericisiyle deneme yayınlarına başlamış, 19 Kasım 1949 tarihinde de Harbiye'deki binasında sürekli ve düzenli yayına geçmiştir. Yapılan düzenleme ile günde toplam 17 saat yayın yapacak olan Ankara ve İstanbul Radyolarının aynı saatlerde, aynı türden programlarının çakışmamasına özen gösterilmiştir²⁰. Ankara Radyosu, 1950'de vericilerini güçlendirerek deniz aşırı ülkelere yayın yapmaya başlamış ve ilk yayınlar, Kore ve Amerika'ya yönelik olmuştur²¹. Kore'ye yapılacak yayınlar için kurulan 100 kW'lık Çakırlar Vericisi, 1950 yılında hizmete girmiştir²².

İzmir Radyosunun Kuruluşu

1940'lı yıllarda, İstanbul ve Ankara'dan sonra İzmir'de de bir radyo istasyonunun kurulması yönünde bazı adımlar atıldığı görülmektedir. 18 Ağustos 1942 tarih Bakanlar Kurulu toplantısında, "*368 Kilosikl (815 m.) ve 5454 kilosikl (55 m.) dalga uzunluğu kullanılmak üzere Samsun, İzmir ve Antalya'da birer radyo gonyometre ve sabit verici istasyonları tesisi için Devlet Hava Yolları Umum*

19 Çankaya, a.g.e., s.30, 33-34, 44

20 Çankaya, a.g.e., s.51-52.

21 Hülya Gölgesiz Gedikler, *1950'li Yıllarda İzmir*, İzmir, Şenocak Yayınları, 2012, s.140.

22 Çankaya, a.g.e., s.51.

Müdürlüğüne" izin verildiği görülmektedir²³. Benzer şekilde, 26 Ekim 1944 tarihli Bakanlar Kurulunda İstanbul, İzmir ve Malatya'da birer orta dalga ve İstanbul'da birer kısa dalga radyo istasyonu kurulması yönünde karar alınmıştır²⁴.

25 Haziran 1948-17 Eylül 1948 tarihleri arasında, 32 Avrupa ülkesinin iştirakiyle Kopenhag'da "Avrupa Bölgesi Orta ve Uzun Dalga Radyo Difüzyon İstasyonları Frekans Tevzi Konferansı" toplanmıştır. Konferansta, 1933 tarihli Lucerne Radyodifüzyon Planı, yeniden düzenlenerek bir anlaşma imzalanmıştır. Kopenhag Radyodifüzyon Planı ile Türkiye'ye tahsis edilen dalgalar arasında 50 kilovatlık, 309 metre (971 kilosikl) dalga boyunca yayın yapması planlanan İzmir Radyosu da yer almıştır²⁵. Ancak alınan kararlar hayata geçirilememiştir.

İzmir Radyosunun kuruluşuna doğru atılan ilk adım, Ağustos aylarında faaliyet gösteren İzmir Fuarı sırasında halka radyo dinletilmesidir. İzmir Belediyesinin gayretleri ile Hilkat Bolulu²⁶ Firmasına kurdurulan İzmir Radyosunun, 3 Ağustos 1950 tarihli ve 3/11653 Sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla, İzmir Belediyesince geçici olarak tesis ve işletilmesine izin verilmiştir²⁷. İzmir Radyosu, 1950 yılı Ağustos ayında fuar alanı içindeki Kültürpark'ta, "Fuar Radyosu" olarak yayına başlamıştır²⁸. 400 Watt anten gücünde, kısa dalgada 40-50 metre arasında bir banttan yayın yapmaya başlayan İzmir Radyosunun ekipmanları seyyar olduğu için, pek çok yerden canlı yayın yapma şansına da sahip olmuştur. Radyo, İzmir'in kurtuluş günü olan 9 Eylül gününde de özel bir program yayınlamıştır²⁹.

1951 Yılı Radyo Televizyon Yıllığında, İzmir Radyosu hakkında şu bilgiler verilmektedir;

23 BCA., 30.18.1.2/99.77.5.

24 BCA., 30.18.1.2/106.76.8.

25 Cumhuriyet, 23 Mart 1950.

26 **Hilkat Bolulu (1920-1995)**: 1945 yılında Hilkat Bolulu Müessesesini kurarak ticari faaliyete başlamıştır. Devlet daireleri, yerel yönetimler ve özellikle askeri kurumlar için ürettiği telsizler ile Türkiye'de haberleşmenin temellerini atmıştır. Başlıca hizmetleri; 1945 yılı yolcu ve kargo gemilerine kendi imalatı telsiz cihazları kurulumu, 1950 yılı İzmir Radyosunun kurulumu, 1952 yılı Karayolları Genel Müdürlüğüne kendi imalatı olan 200 Watt HF telsiz kurulumu, 1953 yılı PTT sahil istasyonu kurulumu, 1955-1959 yılları Etibank telsiz telefon sabit ve mobil sistemler kurulumu, 1960-1964 yılları Jandarma Genel Komutanlığına 500 Watt HF sistem imalat ve kurulumu, 1970-1980 yılları Nera Radio link cihazlarının PTT'ye kurulumu, 1800 kanallı link kurulumu, 1985-1990 yılları Chripsounder cihazlarının Telsiz Genel Müdürlüğüne satış ve kurulumu, 1993-1995 yılları Karayolları Genel Müdürlüğüne Sailor HF/SSB sistem kurulumu. Bkz. <http://telsizci.blogcu.com/hiltak-bolulu/1008631> (Erişim tarihi: 04.02.2018).

27 Yeni Asır, 8 Ağustos 1950.

28 Milliyet Gazetesi, 22 Ağustos 1950. Özden Çankaya tarafından hazırlanan "Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi TRT 1927-2000" başlıklı çalışmada, İzmir Radyosunun 1949 yılında faaliyete geçtiğini ifade edilmektedir. Bkz. Çankaya, a.g.e., s.52.

29 Cumhuriyet, 9 Eylül 1950. 1951 yılında, İzmir'in kurtuluş günü olan 9 Eylül günü yapılan törenleri canlı olarak yayınlayan İzmir Radyosu, 9 Eylül günü sabahın erken saatlerinde istasyona 25 km mesafede Belkahve'den itibaren başlayan töreni, atlıların İzmir'e girişi ve Belediye Başkanının söylevini bütün yurda duyurmuştur. Bkz. "İzmir Radyosu", Reklam Satış Dergisi 1952 Radyo Televizyon Yıllığı, s.95-96.

“İzmir Enternasyonal Fuarı devamınca 20 Ağustostan 20 Eylül’e kadar sizleri daimi olarak neşeye gark eden ve radyo kadrânlarınızda çalışma saatini sabırsızlıkla beklediğiniz İzmir Radyosunun tamamen memleketimizde yapılmış olduğunu biliyor muydunuz?

Mühendis Hilkat Bolulu tarafından memleketimizde yerli malzeme ve Türk işçilerin emeği ile meydana gelen bu mütevazı eser Türkiye’de bu ve buna mümasil neler yapılabileceğini bir defa daha güzel İzmir’imizden dünyaya duyurmuştur. 400 Watt anten takatinde, 40-50 m. arasında istenilen dalga uzunluğunda neşriyat yapabilen bu istasyon kontrol masası, kumanda cihazları ve tek stüdyosu ile ufak dahi olsa bir radyo istasyonu için elzem olan bütün teferruatları ihtiva etmektedir.

Fuar müddetince 47,62 m 6300 kilosıkl dalga uzunluğu üzerinden yapılan bir aylık devamlı neşriyat, İzmir Belediyesinin yakın alakasıyla mezkûr firma tarafından yapılmış, bu arada İzmir’de bulunan ses sanatkârlarımızdan Perihan A. Sözeri, Mualla Gökçay, Neriman Altındağ, Lütfi Güneri, Celal İnce ve arkadaşları ile muhtelif vesilelerle İzmir’e gelen memleketimizin diğer ses sanatkârlarının bu istasyondan verdikleri konserlerle İzmirîlilerin ve bütün yurdun takdir ve sevgisini kazanmış ve bu vesileyle de yerli bir esere gösterilen bu yakın alaka çok canlı olmuştur.

Bu bir aylık neşriyat esnasında açık hava tiyatrosundan bir defa İzmir-Eskişehir güreş karşılaşmasının, diğerinde de Perihan Altındağ Sözeri, Lütfi Güneri, Mualla Gökçay ve Celal İnce’nin Türk Eğitim Derneği menfaatine verdikleri büyük konseri ve son olarak da 20 Eylülde Fuar Gazinosundan kapanış nutuklarını naklen veren firma, bu muvaffakiyeti ile İzmirîlilerin candan sevgi ve takdirine mazhar olmuş ve bu muvaffakiyet her günkü İzmir gazetelerinin başlıca mevzuunu teşkil etmiştir”³⁰.

İzmir Fuarının kapanması ile birlikte, radyonun yayını da sona ermiştir. Radyo yayını halktan büyük ilgi görmüştür. 1936 yılında İzmir’de 822 radyo varken, 1938 yılında bu sayı 2.705’e çıkmıştır³¹. 1949 yılında İzmir’deki toplam radyo sayısı 18.881 olup, bunun 9.111’i il merkezinde, 3.032’si ilçelerde, 4.997’si beldelerde, 1.714’ü köylerde bulunmaktaydı. Bu ilgi 1950’li yıllarda da devam etmiş, 1950 yılında radyo sayısı 27.415’e, 1955 yılında 70.609’a, 1960 yılında da 94.533’e çıkmıştır³².

Halktan yoğun ilgi gören radyonun, fuar zamanı dışında da yayın yapması için İzmir Belediyesi harekete geçmiştir. Belediye Başkanı Rauf Onursal, radyo ekipmanlarını Mühendis Hilkat Bolulu’dan satın almış ve belediye bünyesinde bir radyo kurulması için hükümetten izin almaya çalışmıştır. 16 Mart 1951 Tarihli ve 3/12674 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla verilen yetkiye dayanarak İzmir Radyosu, İzmir Belediyesi tarafından sürekli olarak işletilmeye başlanmıştır. Böylece kısa dalga üzerinden yayın yapan İzmir Radyosu, 24 Mart

30 “İzmir Radyosu”, *Reklam Satış Dergisi 1951 Radyo Televizyon Yıllığı*, s.26; *Radyo Haftası*, Sayı:50, Cilt:5, 5 Mayıs 1951, s.32-34.

31 *Telsiz Telefon Şirketi Vilayetlerdeki Aboneler*, İstanbul, 1936, s.53; Doğaner, a.g.m., s.377.

32 *Gedikler*, a.g.e., s.140.

1951 tarihinde sürekli olarak yayına başlamış, Trakya ve Ege Bölgeleri de İzmir Radyosu yayın alanı kapsamına alınmıştır³³.

İzmir Radyosunun yayın hayatına başlaması nedeniyle yapılan törene Belediye Başkanı Rauf Onursal, şehir meclisi üyeleri, Amerikan Konsolosu Mr. Rivinus, Amerikan Haberler Servisi Başkanı M. Mc Vitty, Hava Tümgeneralı Asım Uçar ve basın mensupları katılmıştır. Tören, saat 11.30'da Belediye Başkanı Rauf Onursal'ın İzmirli'lere hitaben yaptığı bir konuşmayla başlamıştır. Rauf Onursal yaptığı konuşmada yayına başlayacak olan radyo istasyonunun önemini belirtmiş ve bu suretle İzmir'in sesini Türkiye'ye ve bütün dünyaya duyurmanın mümkün olacağını ifade etmiştir. İzmir Radyosunun sinyali olarak, Harmandalı Zeybeğinin ilk melodisi, davul ve zurna ile karışık olarak kullanılmıştır³⁴.

Günümüzde, 24 saat kesintisiz olarak yapılan radyo yayınları, Cumhuriyetin ilk yıllarında ancak birkaç saat yapılabilmektedir. Günün belli saatlerinde yapılan radyo yayını, genellikle akşam saatlerinde yapılmıştır. İlk yıllarda İstanbul Radyosu 4,5 saat, Ankara Radyosu'nun ise yaklaşık 3 saat yayın yapabilmıştır³⁵. İzmir Radyosu ise ilk günlerde sadece cumartesi ve pazar günleri, saat:10-14.30 ile 17.00-21.30 arasında yayın yapmıştır. Bir ay sonra pazartesi günleri de yayın yapmaya başlamıştır. İzmir Radyosu 1950 yılında, kısa dalga üzerinden 47,62 m. yayın hayatına başlamış, 1951 yılında 48 m.'den yayınını sürdürmüştür. Aynı frekansta yayın yapan pek çok Yunan radyosu olduğu için, İzmir Radyosunun yayın frekansı değiştirilmeye çalışılmıştır³⁶. İzmir Radyosu, bir süre sonra 52 m.'den yayın yapmaya başlasa da frekans sorunu uzun süre devam etmiştir³⁷.

33 Uygur Kocabaşoğlu, İzmir Radyosu yayınlarının yalnızca İzmir kentini kapsadığı, Doğu ve Güney Doğu Anadolu, Karadeniz, Akdeniz ve Ege bölgelerinin önemli bir kesiminin kapsama alanı dışında kaldığı ifade etmektedir. Bkz. Kocabaşoğlu, *a.g.e.*, s.340. Hülya Gölgesiz Gedikler tarafından hazırlanan, 1950'li Yıllarda İzmir başlıklı çalışmada, İzmir Radyosunun 16 Mart 1951 tarihinde düzenli yayına başladığı ifade edilmiştir. Bkz. Gedikler, *a.g.e.*, s.140.

34 *Yeni Asır*, 25 Mart 1951; *Radyo Haftası*, Sayı:50, Cilt:5, 5 Mayıs 1951, s.35.

35 Çankaya, *a.g.e.*, s.21.

36 *Demokrat İzmir*, 15 Mart 1951.

37 *Yeni Asır*, 25 Mart 1951; *Zafer*, 22 Nisan 1951. "Bundan 10 gün evvel alınan bir kararla dalga uzunluğunu değiştiren İzmir Radyosu, aynı metrede başka kuvvetli istasyonlar bulunduğu için rahatça dinlenememekteydi. Bu mevzuda yapılan bir çok şikâyetler göz önünde tutularak radyonun bayram sabahından itibaren eski dalga uzunluğu olan 45.45 metreye dönmesi kararlaştırılmıştır". Bkz. *Cumhuriyet*, 11 Mayıs 1956.

24 Nisan 1952 Tarihindeki İzmir Radyosu Program Akışı

14.58	Açılış ve Program
15.00	Zeybek Havası
15.30	Asrımızın Müziği (Plak)
15.45	Şarkılar, Okuyan: Şukufe Tuncay, Çalanlar: Emine Gönülden, Mehmet Kasabalı, Behiç Üsküdarlı
16.15	Orkestra Eserleri: Hasan Mutlucan
16.45	Sevilmiş Şarkılar (Plak)
17.15	Konser Salonunda
17.30	Radyo Fasıl Heyeti (Nihavent Faslı), Çalanlar: Cemal Dinletir, Mehmet Kasabalı, Behiç Üsküdarlı, Vahit Özbiricik, Hüsnü Uludağ
18.15	Şarkılar, Okuyan: Emin Gündüz, Çalanlar: Emine Gönülden, Mehmet Kasabalı, Behiç Üsküdarlı
18.45	Saz Eserleri
19.00	Ankara'dan Naklen M.S. Arayı ve Haberler
19.15	Dans Müziği (Plak)
19.30	Konuşma, Dr. Şemsettin Yaşatan
19.40	Serbest Saat
19.45	Caz Müziği: Necdet Karar Kuarteti
20.30	Yurt Türküleri ve Oyun Havaları: İbrahim Olgun
20.55	Dans Müziği (Plak)
21.00	Şarkılar, Okuyan: Suzan Yaman, Çalanlar: Cemal Dinletir, Vahit Özbiricik, Behiç Üsküdarlı
21.30	Kısa Şehir Haberleri
21.35	Program ve Kapanış

Kaynak: *Haftalık Program*, İzmir, TC Başvekâlet Basın-Yayın ve Turizm Gn. Md. İzmir Radyosu Md., 1952.

Radyonun yayın programını belirlemek amacıyla İzmir Belediyesinde yapılan toplantıya, Milli Eğitim Müdürü O.F. Verimer, F. Edip Baksı, Hikmet Bozkurt, Asım Kültür, Dr. Hüsamettin Petek, Ahmet Aksoy, Nurettin Ulueren, Şinasi Revi, Haluk Cansın ve Belediye Yazı İşleri Müdürü katılmıştır. Radyo yayınında Ege müzik folkloru, klasik müzik, İzmir'in yetiştirdiği kıymetler, tarihi akideler, skeçler, Ege mitolojisi, coğrafi hususiyetler, İzmir basınından özetler, çocuk saati başlıklı konuların işlenmesine ve her hafta Atatürk için özel bir bölüm ayrılmasına karar verilmiştir³⁸. Belediyede yapılan toplantıda radyodaki müzik saatlerinin belirlenmesi, çalınacak parçaların tespit edilmesi

38 *Yeni Asır*, 8 Mart 1951.

in *Musiki Heyeti*, radyodaki ilmi ve iktisadi konuşmaların belirlenmesi için *İlim Heyeti* ve radyo programlarını tespit edecek bir *Program Heyeti* kurulması kararlaştırılmıştır³⁹.

İzmir Radyosunun halka kaliteli hizmet vermesi için pek çok adım atılmıştır. 1951 yılında, İzmir Radyosu bünyesinde daimi bir saz kadrosu kurulmuş, oluşturulan Doğu ve Batı müziği ihtisas heyetleri ile radyoya yeni sanatçılar kazandırılmaya çalışılmıştır⁴⁰.

Asım Kültür tarafından, 27 Mart 1951 tarihinde Yeni Asır Gazetesinde kaleme alınan "*İzmir Radyosu*" başlıklı makalede şunlar ifade edilmiştir;

"İzmir'in küçük radyosu; İzmir'in uzak yerlere kadar sesini duyurabilecek bir kudret cihazı olacaktır. Bu dünyada seslerini duyurmağa muvaffak olanlar, haklarını daha kolaylıkla elde ediyorlar. Kudretli bir ses, kuvvetli bir varlığın muvaffakiyet vasıtasıdır..."

*İzmir'in küçük radyosu, bugün yeni doğan bir bebekten farklı ve ayrı bir varlık değildir. Onun için her yeni doğan çocuk gibi, sevimlidir. Sesi de, ilk zamanlarda, belki biraz pürüzlü olacaktır; fakat haftalar geçtikçe İzmir'in duygusuna uygun bir ahenge kavuşacağından şüphemiz yoktur"*⁴¹.

İzmir Radyosunun faaliyete geçmesi ile birlikte radyodan ne tür müzik çalınacağı tartışma konusu haline gelmiştir. İlk müzik programlarında solist olarak Zehra Hoşkan ve Kerim İleri'nin yer aldığı İzmir Radyosunda, Batı müziğine mi yoksa Doğu müziğine mi ağırlık vereceği üzerinde gazetelerde makaleler kaleme alınmıştır. Muzaffer Özay tarafından Yeni Asır Gazetesinde kaleme alınan, "*İzmir Radyosunu Nasıl Karşılıdım?*" başlıklı yazıda, halkın İzmir Radyosunun yayına geçmesini sevinçle karşıladığı ve "*Şarkı, Türkü, davul ve dümbelek, bir kelime ile şark müziği dinlemeyi*" umduğu ifade edilmiştir⁴².

Diğer yandan 29 Mart 1951 tarihinde Yeni Asır Gazetesinde yer alan haberde, "*Batı müziğine gayet az bir saat tahsis edilmiş olması, şikâyet konusu olmakta ve alakalıların Garba en yakın olan İzmir şehrinin sesini yayacak olan radyodan bu hususta gereken titizliği göstermesi*"⁴³ istenmiştir.

Haziran 1951'de İzmir Radyosunun yayını haftada 4 güne çıkarılmıştır. Ramazan ayı münasebetiyle radyoda bir saat Kur'an-ı Kerim okunmaya başlanmıştır. Radyodan Kur'an-ı Kerim yayını bazı gazetelerde tepki ile karşılanmış, 15 Haziran 1951 tarihli Hürriyet Gazetesinde "*Kendi Başına Buyruk Bir Radyo İstasyonu*" başlıklı bir haber yayınlanarak, radyodan Kur'an-ı Kerim yayınınun irticai bir hareket olduğu ifade edilmiştir⁴⁴.

39 *Demokrat İzmir*, 9 Mart 1951.

40 *Cumhuriyet*, 17 Ağustos 1951.

41 *Yeni Asır*, 27 Mart 1951.

42 *Yeni Asır*, 26 Mart 1951.

43 *Yeni Asır*, 29 Mart 1951.

44 *Yeni Asır*, 17 Haziran 1951.

Kültürpark içerisinde faaliyet gösteren İzmir Radyosuna ait binanın yetersiz gelmesi üzerine, Kültürpark Dokuz Eylül Kapısından girince sağda kalan Atlı Spor Kulübü binasına taşınması kararlaştırılmıştır. Radyonun kurucusu Mühendis Hilkat Bolulu İzmir'e çağrılmış, onun hazırladığı rapor çerçevesinde yeni binada bazı tadilatlar yapılmıştır. Taşınma nedeniyle kısa süreliğine yayınlarını durduran İzmir Radyosu, 20 Ağustos 1951 tarihinde, Ekonomi ve Ticaret Bakanı Muhsin Ete'nin açılış konuşması ile yeni binasında hizmet vermeye başlamıştır. İzmir Radyosu yeni binasında pek çok yeni teknik özelliklere kavuşmuştur. Verici cihazı, müstakil bir küçük ev içine yerleştirilmiş, yeraltı kablosu ve havai tellerle cereyan verilmiş ve stüdyo ile irtibat tesis edilmiştir. Bu suretle cihazın ısınması, dolayısıyla hem kendine hem seslere tesir etmesi önlenmiştir. İkinci olarak radyoda iki stüdyo binası oluşturularak "sanatkârlar açıkta, park içinden akort yapmak zahmetinden kurtarılmıştır"⁴⁵. Bu stüdyoları, yukarıdaki müstakil odasından teknisyen idare etmiştir. Bu suretle girip çıkışı idare etmek için konulan, zaruri ara plakların yayını sona ermiştir. Büyük seanslar için ayrılan 1 numaralı stüdyo, yumuşak çeloteksle kaplanmış ve akustiği düzenlenmiştir. Müdür odasına konan bir tablo üstündeki ışıklar vasıtasıyla, stüdyolardaki emisyon vaziyetini takip etmek mümkün olmuştur⁴⁶.

10 Nisan 1955 tarihinde, Demokrat İzmir Gazetesinde yer alan haberde İzmir radyo binası hakkında şu bilgiler verilmiştir; "Stüdyo, müdür odasının bitişiğinde, içi halılarla örtülü, karşısı camlı. Camın arkasında bir sürü düğme. Sağda üstü delikli iki masa, mikrofonlar sarkık. Delikler, sesin çarpmasını önleyormuş. Stüdyonun hemen bitişiğinde bekleme odası. Üç sandalye bir masa, radyo dergileri üst üste. Basamaklardan aşağı inince, sola sapınca diskotek odası. Binanın giriş kapısından girince soldaki oda idarehane. Bir sürü büro işi. Bir odası da haber bürosu. Yandaki küçük odada da haberlerin yazıldığı makine var, otomatik işlermiş"⁴⁷.

İzmir Radyosunun 1951 yılı bütçesi, belediyenin ayırmış olduğu 15.000 lira ve Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğünün tahsis ettiği 25.000 liradan oluşmaktaydı⁴⁸. İzmir Radyosunun faaliyetleri, Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğünün denetimi ve kontrolü altında yapılmıştır. İzmir Radyosunun işletme giderleri için, Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğünün 1952 bütçesinden 55.000 lira tahsisat ayrılmış, devir teslim işlemlerini yürütmek için

45 *Yeni Asır*, 8 Haziran 1951.

46 *Yeni Asır*, 14 Ağustos 1951. İzmir Radyosunun bina sıkıntısı daha sonraki yıllarda da devam etmiştir. 1954 yılına gelindiğinde İzmir Radyosunun daha iyi hizmet vermesi, daha geniş kitleler tarafından dinlenebilmesi için, Cumaovası'na 165 metre yüksekliği olan bir verici direği dikilmesi ve şehir içinde yeni bir stüdyo yapılması kararlaştırılmıştır. 1955 yılında İzmir Radyosunun bina ihtiyacını gidermek amacıyla, Kız Enstitüsünün İkinci Kordon'a bakan bahçesinde, iki yıl içinde bir radyoevi yapılması kararlaştırılmıştır. Bina inşaatını üstlenen Müteahhit RCA Firması uzmanları tarafından, binanın inşa edileceği zeminle ilgili gerekli etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bkz. Gedikler, *a.g.e.*, s.141; *Cumhuriyet*, 30 Ocak 1954; *Cumhuriyet*, 1 Haziran 1955.

47 *Demokrat İzmir*, 10 Nisan 1955.

48 *Demokrat İzmir*, 21 Nisan 1951.

Refik Ahmet Sevengil görevlendirilmiştir⁴⁹. İzmir Radyosu, 1 Mart 1952 tarihinde belediye tarafından Basın-Yayın Genel Müdürlüğüne devredilmiştir⁵⁰. Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü, İzmir Valiliği ve İzmir Belediyesi arasında 14 maddelik bir protokol imzalanarak, İzmir Radyosunun nasıl idare edileceği ve hangi esaslara göre yayın yapacağı belirlenmiştir. “Bütün masrafları İzmir Belediyesine, sevk, idare ve program hizmetlerinden mütevellit salahiyet ve mesuliyeti Basın –Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğüne ait olmak üzere”, faaliyetine izin verilen İzmir Radyosunun işletilmesi için, Belediye tarafından atanacak olan müdürün valiye karşı sorumlu olması kararlaştırılmıştır. Yapılacak yayınların içeriğini düzenlemek ve denetlemek için ildeki kamu kurumlarının yetkililerinden oluşan “Söz Komitesi” ve “Müzik Komitesi” kurulması kararlaştırılmıştır. İzmir Radyosunun sözlü programlarının “yalnız kültür, sağlık, tarım, ticaret ve spor konularında olması, dini ve siyasi mahiyette hiç bir konuşma yapılmaması”, günlük programda yer alan her türlü müzik türlerinin %50’si Türk ve %50’si Batı müziği çeşitlerini içermesi, radyonun gündüz 19-21 metre, gece 31-33 metre dalga uzunluğunda, 75-100 Watt anten gücünde yayın yapması kararlaştırılmıştır⁵¹. Basın-Yayın Genel Müdürlüğü, İzmir Radyosuna resmi sıfatla bir de müdür tayin etmiştir. Müdür gelinceye kadar radyonun program işlerini tanzim etmek üzere bir heyet kurulmuştur. İstanbul ve Ankara Radyosundan ajans haberleri ve Radyo Gazetesi neşriyatları, İzmir Radyosunda da yayınlanmaya başlanmıştır.

Temmuz 1953’de, yeni radyo istasyonlarının kurulmasını sağlamak amacıyla, 6128 Sayılı Yasa kabul edilmiştir. Yasada, radyo istasyonlarının nerelerde kurulacağına Bakanlar Kurulunun karar vereceği belirtilmiştir. İcra Vekilleri Heyetinin 21 Eylül 1953 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, İzmir, Erzurum ve Adana’da yeni birer radyo kurulması kararlaştırılmıştır⁵².

1953 yılında yapılan düzenleme ile devlet radyosu haline getirilen İzmir Radyosu hakkında, Radyo Âlemi Dergisinde şu ifadelere yer verilmiştir;

“Memleket artık bugün üçüncü devlet radyomuz olan İzmir Radyosunu da, diğer radyolarımız gibi derin bir muhabbet ve takdirle kucaklamış bulunmaktadır. Gerçi voltaj seviyesi itibariyle bu istasyonumuz şimdilik yurdumuzun her tarafından pek iyi dinlenemiyor ise de, dinlenebildiği yerlerde geniş bir alaka ile takip edildiği aşikâr bir hakikattir”⁵³.

1953 yılında, İzmir Radyosunun devletin kontrolüne geçmesi üzerine, Radyonun kadrosu yeniden yapılandırılmış, ses ve saz kadrosunu

49 Demokrat İzmir, 28 Şubat 1952.

50 Gedikler, a.g.e., s.140.

51 BCA., 30.18.1.2/123.63.12. 1954 yılında Adana, Erzurum ve İzmir’de ikişer kilovatlık orta dalga istasyonların kurulmasına başlanmıştır. İzmir’deki istasyon, Aralık 1961’de hizmete girmiştir. Bkz. Ünsal Oskay, *Toplumsal Gelişimde Radyo ve Televizyon*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1971, s.16.

52 BCA., 30.18.01.02/133.73.3.

53 Mehmet Ali Hoşkan, “Ümit Halid Demiriz’in Müdürlüğünde İzmir Radyosu”, *Radyo Âlemi*, Cilt:1, Sayı:8, 16 Nisan 1953, s.18.

güçlendirmek amacıyla 1953 yılı yaz aylarında bir yarışma düzenlenmiştir. Yarışmaya, daha önce radyoda çalışanlar ile yeni başvuranlar katılmıştır. Adaylar, Radyo Dairesi Müdürü Refik Ahmet Sevengil'in başkanlığında Cüneyd Orhon, Cevdet Kozanoğlu, Cevdet Çağla, İstanbul Radyosu Müdürü Mesut Cemil, İzmir Radyosu Müdürü Ümit Halit Demiriz'den oluşan bir jüri önünde imtihana tabi tutularak, kadroya alınmıştır⁵⁴. Bir hafta süren imtihan neticesinde 168 aday arasında *birinci derecede solist* olarak kazananlar şunlardır: Suzan Yaman, Güler Özgeçit, Müjgân Akçeli, Şükran Üreten, Berhayat Orhon, İsmet Yazar, Emin Gündüz, Fikret Karahan, Fahri Kavala, Muharrem Ünal. *İkinci sınıf sanatkâr* olarak kazananlar; Atıf Savut, Suna Günay, Güzin Ergün, Zehra Hoşkan, Mürüvvet Güdücü, Suzan Taşsöken, Saibe Küçükoğulları, Servet Candaş, İsmet Çetinsel, Kemal Mısırlı, Alaettin Şensoy, Selahattin Özgü, Necdet Erdemli, Remzi Güngör, Necdet Tokatlı. Sazlardan kazananlar; *kemanlar*: Emine Gönül, Ali Duyarlar; *utlar*: Mehmet Kasabalı, Yusuf Nalkesen; *nisfiye*: Ahmet Yardım; *yurt türküleri*: Nimet Oğuz, Mükerrerem Baydan, Güner Balcıoğlu, Ayhan Yılmam, Zeki Oğuz, Ahmet Çubukoğlu, Durmuş Yazıcıoğlu, Orhan Üreten; *yurt türküleri saz ekibi*: Mustafa Hoşsu, İbrahim Karataş, Şerafettin Civelek, Mithat Gök, Alaettin Seçgel⁵⁵.

1953 yılında, halk musikisinde daha kaliteli hizmet vermek amacıyla, Muzaffer Sarısözen'in tavsiyesiyle Mustafa Hoşsu, halk musikisi bölümüne şef olarak atanmıştır. Mustafa Hoşsu, 1953 senesinde İzmir Radyosuna girmiş ve kısa bir zamanda dinleyicilerin takdirini kazanmış, *Yurt Türküleri Korosunu* yönetmiştir. 1955 senesinde Muzaffer Sarısözen ve Halil Bedii Yönetken İzmir'e geldiklerinde, Mustafa Hoşsu'nun çalıştırdığı koroyu dinlemişler ve başarı gösteren koronun adının değiştirilmesini uygun görerek, bu güne kadar *Yurttan Türküler* adı altında neşriyatlar yapan Koronun bundan böyle *Yurttan Sesler* adı altında çalışmasını istemişlerdir. Radyo idaresinin de bu kararı onaylamasıyla, diğer radyolarda olduğu gibi koro, "*Yurttan Sesler*", adını almıştır⁵⁶.

İzmir Radyosunun yayınları hakkında İzmir Radyosu Müdürü Ümit Halit Demiriz, şu bilgileri vermiştir;

"Radyomuzun programlarını bildiğiniz gibi aziz dinleyicilerimizin arzularını ve bilhassa Ege bölgesinin hususiyetlerini göz önünde tutarak hazırlamaktayız. Bu cümleden olmak üzere mesela ince saz heyetimiz, erkek ve kadın fasıllarımız, klasik koromuz, yurt türküleri koromuz, şarkı ve türkü sololarımız, saz eserleri, mahalli oyun havaları ve saire gibi bir çok çeşitli Türk musikisi yayınlarımızdan başka, bir de temsil heyetimiz vardır. Bu arada da bittabi Batı müziğine de lüzumu kadar yer ayırmış bulunmaktayız. Ayrıca ilmi, hukuki, iktisadi, tarihi, edebi ve spor mevzularına ait konuşmalarımızdan maada bir de orijinal mahiyette olan "*Biz Bize*" saatimiz ve keza

54 Cüneyd Orhon Anlatıyor: *Radyo Günlerim*, Yayına Hazırlayan: Bülent Aksoy, İstanbul, 2009, s.46-53.

55 Pürnur Volkan, "İzmir Radyosunda Yapılan Ses ve Saz Sanatkârları İmtihanları Neticesi", *Radyo Âlemi*, Cilt.2, Sayı:20, 9 Temmuz 1953, s.9.

56 "İzmir Radyosu Yurttan Sesler Ekibini Tanıyalım", *Radyo Âlemi*, Cilt:12, Sayı:185, 6 Ağustos 1956, s.8.

epeyce yorucu tetkiklerle meydana getirdiğimiz Müzik Dünyamızdan Çeşitli Örnekler, isimli yayınlarımız yine bu meyanıdır.

Bizim kanaatimize göre, İzmir Radyosunun neşriyat saatleri en uygun zamanlara tesadüfetmektedir. Yani diğer radyolarımızın neşriyat yapmadıkları saatlerde İzmir radyosunun tıpkı nöbet değiştirir gibi yayına başlaması, halk tarafından çok güzel karşılanmaktadır. Mamafiş tedricen gece yayınlarımızın saatlerini de biraz daha ileriye almağa başlamış bulunuyoruz. Mesela cumartesi ile pazar geceleri yayınlarımızı, 22.30'a kadar devam ettiriyoruz"⁵⁷.

Kısıtlı olanaklara rağmen İzmir Radyosu, programlarını geliştirmek için çalışmalarını sürdürmüştür. Yerli elemanlar yetiştirmek amacıyla Radyo bünyesinde akademik bir çalışma sistemi kurulmuştur. Sabahları Edip Erten, Mehmet Kasabalı, Fikret Karahan, Ali Duyarlar gibi müzik hocaları tarafından solfej, nota, usul dersleri verilmiş, öğleden sonra ise saat 14.00'e kadar sonraki günün provaları yapılmıştır. Niyazi Erten Kuarteti ile Şefik Uyguner Triyosu adında iki caz orkestrası bulunan İzmir Radyosunda, Batı müziği programlarına ağırlık verilmiştir. Radyo bünyesinde Güzin Ergün, Müjgan Akçeli, Mürvet Güdücü, Güzide Çelebi, Fikret Karahan, Kemal Mısırlı, Alaettin Şensoy, Adem Özesmer, Emin Gündüz, İsmet Tarhun gibi sanatçılara yer verilmiştir⁵⁸.

1953 yılında, İzmir Radyosunun başspikerliğini, "Dinleyici Saati" adlı programı sunan Cihat Tuncay yapmıştır. Ayrıca Suna Atlıoğlu, Türkan Berkan ve Gönül Özalp spiker, Suzan Yaman, Güler Özgeçit ve Kemal Mısırlı solist olarak görev yapmış, "Av Sohbetleri" programını Tefik Durak sunmuştur⁵⁹. Rüştü Şardağ, Fuat Edip Baksı, Emine Gönülden, Mehmet Kasabalı, Yusuf Nalkesen, Emin Gündüz, Kemal Mısırlı, Fahri Kavala, Baki Duyarlar, Mehmet Kütlüğün de radyoda görev yapan sanatçılar arasında yer almıştır. 1953 yılı içerisinde İzmir Radyosunda Münir Nurettin Selçuk, Ahmet Çağan, Bayram Aracı, Udi Kevser Hanım tarafından konser verilmiştir⁶⁰.

İzmir Radyosunda, her hafta cumartesi günleri saat:16.00'da başlayan "Küçük Dinleyicilerle Baş Başa" saatinde, çocuklar için masal anlatılmıştır⁶¹.1953 yılında İzmir Radyosu bünyesinde oluşturulan ve şehir tiyatroları sanatçıları Adnan Altıneş, Nevber Altıneş, Sevim Tın, Nevzat Ergindeniz, Zeki Algür ve Ferihan Ergül'den oluşan temsil kolu, her pazartesi saat:19.30'da temsil vermiştir⁶². 1954 yılında İzmir Radyosu Müdürlüğü, İzmirliilerin tiyatro ihtiyacını karşılayabilmek için piyes yayınlarını genişletmiş ve şimdiye kadar verilmekte olan bir liralık telif ücreti, beş liraya çıkarılmıştır⁶³.

57 Hoşkan, "Ümit Halid Demiriz'in...", s.18.

58 Gedikler, a.g.e., s.141.

59 Mehmet Ali Hoşkan, "İzmir Radyosu Spikerleri", *Radyo Âlemi*, Cilt: 1, Sayı:15, 4 Haziran 1953.

60 *Cüneyd Orhon Anlatıyor...*, s.66.

61 Mehmet Ali Hoşkan, "İzmir Radyosu Spikerleri", *Radyo Âlemi*, Cilt: 1, Sayı:15, 4 Haziran 1953.

62 Mehmet Ali Hoşkan, "İzmir Radyosu Temsil Kolu", *Radyo Âlemi*, Cilt:1, Sayı:14, 28 Mayıs 1953.

63 *Cumhuriyet*, 13 Kasım 1954.

Radyonun sanatçı ihtiyacını karşılamak için 1954 yılında açılan sınava, 138 kişi başvurmuş ve bunlardan ancak 13'ü, birinci elemelerde başarılı olmuştur. 1957 yılında, İzmir Radyosu sanatçıları, Başbakanlık Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün açmış olduğu başka bir sınava alınmış ve 22 sanatçıdan 7'si yeterli bulunmayarak işten çıkarılmıştır. Kazananlar ise aldıkları puanlara göre sınıflandırılmıştır⁶⁴.

1955 yılında İzmir Radyosunda, neyzen Ahmet Guğuşoğlu, rebap Edip Bey ile tambur Akın Özkan ve Müzik Şefi Arif Sami Toker Bey görev yapmıştır⁶⁵. Arif Sami Toker, 2 Eylül 1954 tarihinde İzmir Radyosu Musiki Şefliğine atanmıştır⁶⁶. Aynı yıl İzmir Radyosu bünyesinde senfoni orkestrası kurulmuş, oluşturulan "Amatörler Saati" ile amatör ses ve saz sanatçılarına eğitim verilmiştir⁶⁷.

İzmir Radyosunun kuruluşunda, Cüneyd Orhon'un büyük katkıları olmuştur. 1 Mayıs 1953-Temmuz 1954 tarihleri arasında görev yapan Cüneyd Orhon, İzmir Radyosu hakkında şu bilgileri vermektedir;

"İzmir'de gidince bulduğum radyoyu anlatayım. Müdürümüz Ümit Halit Demiriz'di, onun da ilk radyo müdürlüğüydü. Hayatımdaki ilklerden biridir. İzmir radyosunun ilk müzik yayınları şefi ben oldum. Müzik dairesinin de ileriki senelerde başkanı ben oldum.

İzmir Fuarının içinde ahşap baraka pavyonlar vardı o zaman. Bizimki de onlardan biri, iki katlı ahşap bir pavyon binası. Sonra ihtiyaç duyulmuş, onun yerine, müstemilat binası gibi küçük bir şey, öyle bir baraka yapılmış. Daha sonra onun yanına bir oda ilave edilmiş, kontrplaktan bir mekân. Dışarıdan otomobil geçer, klakson sesi içeridedir. Çocuklar uçurtma uçururlar, çığlıkları içeridedir. Basmane Tren İstasyonuna da yakındık, kapının civarında, bahçede. Tren geçer, tren düdükları duyulur, tren homurtuları içinde bir yer.

Fikret Karahan'la Alaeddin Şensoy'u kendime yardımcı olarak seçtim. Hakikaten iyi hizmet gördüler.

O zaman İzmir radyosu saat üçte canlı yayına başlardı. Geceleyin de (iyice hatırlamıyorum) on bir, on bir buçukta falan kapanırdı. O radyo programlarını hazırlamak için iki saat yetiyordu bana; saat birde otursam masamın başına, saat üçte programlarım hazır olurdu.

Canlı yayın, bant hiç yok. Ankara Radyosundan gelmiş olan bir miktar özel plağımız vardı. Eksik kalan neşriyatın bir kısmını onlarla tamamlıyoruz, programları kaydetmek gibi bir uygulamamız yok.

Elimizdeki cihazlar Ankara Radyosunun ıskartalarıydı. Yani Ankara Radyosu

64 Gedikler, a.g.e., s.141.

65 Radyo Âlemi, Cilt:10, Sayı:141, 3 Kasım 1955, s.26.

66 Yeni Asır, 3 Eylül 1954.

67 Radyo Âlemi, Cilt:10, Sayı:141, 3 Kasım 1955, s.27.

çıkartıp atmış artık, bunlarla çalışılmaz demişler, kendilerini yenilemişler. O sırada İstanbul Radyosu da yeniydi. Ama o kullanılan malzemeyi bizde değerlendirdiler. Başka türlü de olamazdı zaten. Baştan aşağı yeni bir radyo kurmak her bakımdan çok zordu.

Bizim eksiğimiz şunlardı: icracı sayımız azdı, bu bir. Repertuvarımız dardı, iki. Değerli icracılar kazanmak, elimizdeki icracıların bilgisini artırmak, repertuvarlarını genişletmek suretiyle İzmir Radyosunu da dinlenir hale getirmek başlıca idealimizdi. Burada başka bir etken daha vardı. Teknik sebeplerle İzmir Radyosu bir bölge radyosu gibiydi. Çok küçük bir dinleyici kesimine hitap eden bir radyoydu. Ama bizim lehimizeydi bu, çünkü çalışmalarımız geliştikçe yayın alanımız da genişleyecekti, tabii tekniğimiz de ilerleyecekti”⁶⁸.

1956 yılında İzmir Radyosunda görev yapan ses sanatçıları arasında Arif Sami Toker, Mürüvvet Güdücü, Güler Göksel, Suzan Taşsöken, Servet Candas, Avni Öztürk, Kerim İleri, İsmet Yazar, Güner Erman, Necdet Erdemli, Şükran İlginer, Nuran Güçer, Saibe Küçükoğulları, Güzin Ergün, Handan Üstüner, Müjgan Üstüner, İsmet Çetinsel, Fikret Karahan ve Mükerrerem Baydan yer almıştır. Saz kadrosunda ise keman: Emine Gönül, Server Özkay, Ali Şimşekyay, Fikret Karahan, Yaşar Özant ve Ali Demir, ut: Vecihe Engin, Vahit Özbiricik ve Yusuf Nalkesen, kemençe: Ekrem Erdoğan, klarnet: Seyfi Seyfioğlu ve Süleyman Şen, kanun: Ahmet Yatman, Vedat Altıngediz ve Turan Yalçın, ney: Vehbi Dürrüoğlu, Ahmet Yardım, Ahmet Guğuşoğlu, rubab: Edip, ipano: Mümtaz Uygun, folklor kısmında Mustafa Hoşsu, Şerafettin Civelek, Mithat Gök, İbrahim Karataş, İbrahim Dalıkavak ve Alaaddin Seçgel; folklorun ses kısmında Durmuş Yazıcıoğlu, Ahmet Şenses, Zeki Oğuz, Mükerrerem Baydan ve Nimet Oğuz görev yapmıştır⁶⁹.

İzmir Radyosu kurulduğunda, İzmir Belediyesi Yazı İşleri Müdürü Rüştü Şardağ müdür olarak atanmıştır. Rüştü Şardağ’dan sonra, 1951 yılında Ankara Radyosunun eski muavinlerinden Atif Orbay ile İzmir Enternasyonal Fuarı Müdürü Yüksek Mühendis Ferruh Örel, 1952 yılında Ümit Halit Demiriz, 1955 yılında Ankara Radyosu Söz Yayınları Şefi Hikmet Münir Ebcioğlu, 1956 yılında İstanbul Radyosu Başspikeri Baki Süha Ediboğlu ve Kanuni Necdet Varol, İzmir Radyosunda müdür olarak görev yapmıştır⁷⁰.

68 Cüneyd Orhon Anlatıyor..., s.46-53; 66.

69 “İzmir Programlarında Kimler Okuyup Çalışıyor?”, *Radyo Âlemi*, Cilt:11, Sayı:153, 9 Şubat 1956, s.8-9.

70 Gedikler, a.g.e., s.310; *Demokrat İzmir*, 9 Mart 1951; “İzmir Radyosu”, *Reklam Satış Dergisi* 1952 *Radyo Televizyon Yıllığı*, s.95-96; *Cumhuriyet*, 8 Kasım 1952; *Cumhuriyet*, 25 Mart 1954; *Cumhuriyet*, 4 Haziran 1955; “İzmir Radyosuna Müdür Aranıyor”, *Radyo Âlemi*, Cilt:13, Sayı:192, 25 Ekim 1956, s.6; *Cumhuriyet*, 18 Aralık 1956.

Sonuç

20.yüzyılın başlarında halkın gündelik hayatına giren radyo yayınları kısa sürede Türkiye’de de yayılmış, 1927 yılından itibaren İstanbul ve Ankara Radyoları ile Türk halkı radyo ile tanışmıştır. Türkiye’nin üçüncü büyük şehri konumunda olan İzmir, radyo yayınlarına büyük ilgi göstermiş, şehirdeki radyo dinleyicisi ve radyo sayısı hızla artmıştır.

1950 yılı Ağustos ayında, İzmir Fuarı sırasında yayın yapmaya başlayan radyo istasyonu, kısa süre sonra İzmir Belediyesinin kontrolüne geçmiş, 1951 yılından itibaren sürekli yayına başlamıştır. Fuar alanında bulunan Kültürpark’taki bir barakada faaliyete başlayan İzmir Radyosu, kısa süre sonra yine Fuar alanı içinde bulunan Atlıspor Kulübünün binasına taşınarak, daha geniş imkânlarla kavuşmuştur. 1952 yılında Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğüne devredilen ve 1953 yılında yapılan yasal düzenleme ile devlet radyosu haline getirilen İzmir Radyosu, günümüzde de faaliyetlerini sürdürmektedir. İzmir şehrinin önemli sembollerinden biri haline gelen İzmir Radyosunun kuruluşu, faaliyetleri ve gelişimi üzerine yapılacak çalışmalar hem İzmir şehir tarihinde önemli bir boşluğu dolduracak hem de kent bilincinin topluma yerleşmesinde önemli araçlardan biri haline gelecektir.

KAYNAKÇA

I. Arşivler

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

BCA., 30.10/24.138.16.

BCA., 30.18.01.02/133.73.3.

BCA., 30.18.01.02/67.70.7.

BCA., 30.18.1.2/106.76.8.

BCA., 30.18.1.2/123.63.12.

BCA., 30.18.1.2/99.77.5.

BCA., 490.01/1239.125.1.

TRT İzmir Radyosu Arşivi

İzmir Radyosuna Tahsis Edilen Araca Ait Fotoğraf (1953 Yılı)

İzmir Radyosu Ses ve Saz Sanatçılarına Ait Fotoğraf (1953 Yılı)

II. Süreli Yayınlar

Cumhuriyet, 1 Haziran 1955.

Cumhuriyet, 13 Kasım 1954

Cumhuriyet, 17 Ağustos 1951

Cumhuriyet, 18 Aralık 1956.

Cumhuriyet, 21 Eylül 1951.

Cumhuriyet, 23 Mart 1950.

Cumhuriyet, 25 Mart 1954.

Cumhuriyet, 3 Mart 1951.

Cumhuriyet, 30 Ocak 1954.

Cumhuriyet, 4 Haziran 1955;

Cumhuriyet, 8 Kasım 1952;

Cumhuriyet, 9 Eylül 1950.

- Cumhuriyet*, 11 Mayıs 1956.
Demokrat İzmir, 10 Nisan 1955.
Demokrat İzmir, 9 Mart 1951.
Demokrat İzmir, 15 Mart 1951.
Demokrat İzmir, 25 Mart 1951.
Demokrat İzmir, 21 Nisan 1951.
Demokrat İzmir, 28 Şubat 1952.
Milliyet Gazetesi, 22 Ağustos 1950.
Yeni Asır, 29 Mart 1951.
Yeni Asır, 14 Ağustos 1951.
Yeni Asır, 17 Haziran 1951.
Yeni Asır, 25 Mart 1951.
Yeni Asır, 26 Mart 1951.
Yeni Asır, 27 Mart 1951.
Yeni Asır, 3 Eylül 1954.
Yeni Asır, 8 Ağustos 1950.
Yeni Asır, 8 Haziran 1951.
Yeni Asır, 8 Mart 1951.
Zafer, 22 Nisan 1951
Radyo Âlemi, Cilt:1, Sayı:1, Yıl:1.
Radyo Âlemi, Cilt:10, Sayı:141, 3 Kasım 1955.
Radyo Haftası, Sayı:50, Cilt:5, 5 Mayıs 1951.
Haftalık Program, İzmir, TC Başvekâlet Basın-Yayın ve Turizm Gn. Md. İzmir Radyosu Md., 1952.

III. Kitaplar

- AZİZ, Aysel Aziz, *Radyo ve Televizyona Giriş*, A.Ü. SBF Yay., Ankara, 1981.
Cüneyd Orhon *Anlatıyor: Radyo Günlerim*, Yayına Hazırlayan: Bülent Aksoy, İstanbul, 2009.
ÇANKAYA, Özden, *Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi TRT 1927-2000*, Ankara, 2015.

GEDİKLER, Hülya Gölgesiz, *1950'li Yıllarda İzmir*, İzmir, Şenocak Yayınları, 2012.

KOCABAŞOĞLU, Uygur, *Şirket Telsizinden Devlet Radyosuna, TRT Önceci Dönemde Radyonun Tarihsel Gelişimi ve Türk Siyasal Hayatı İçindeki Yeri*, İstanbul, İletişim Yayınları, 2010.

OSKAY, Ünsal, *Toplumsal Gelişimde Radyo ve Televizyon*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1971.

ÖZAKMAN, Turgut, *Radyo Notları*, Ankara, 1969.

Telsiz Telefon Şirketi Vilayetlerdeki Aboneler, İstanbul, 1936.

IV. Makaleler

AKAGÜNDÜZ, Ümüt, "Radyoculuğumuzun Cumhuriyet'in İlk Yıllarındaki Serüveni ve Telsiz Mecmuası", *Kebikeç*, Sayı:37, 2014.

DOĞANER, Yasemin, "Atatürk Döneminde Radyo", *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt:18, Ankara, 2002.

HOŞKAN, Mehmet Ali, "İzmir Radyosu Spikerleri", *Radyo Âlemi*, Cilt: 1, Sayı:15, 4 Haziran 1953.

HOŞKAN, Mehmet Ali, "İzmir Radyosu Temsil Kolu", *Radyo Âlemi*, Cilt:1, Sayı:14, 28 Mayıs 1953.

HOŞKAN, Mehmet Ali, "Ümit Halid Demiriz'in Müdürlüğünde İzmir Radyosu", *Radyo Âlemi*, Cilt:1, Sayı:8, 16 Nisan 1953.

HOŞKAN, Mehmet Ali, "İzmir Radyosu Spikerleri", *Radyo Âlemi*, Cilt: 1, Sayı:15, 4 Haziran 1953.

"İzmir Programlarında Kimler Okuyup Çalışıyor?", *Radyo Âlemi*, Cilt:11, Sayı:153, 9 Şubat 1956.

"İzmir Radyosu Yurttan Sesler Ekibini Tanıyalım", *Radyo Âlemi*, Cilt:12, Sayı:185, 6 Ağustos 1956.

"İzmir Radyosu", *Reklam Satış Dergisi 1951 Radyo Televizyon Yıllığı*.

"İzmir Radyosu", *Reklam Satış Dergisi 1952 Radyo Televizyon Yıllığı*.

"İzmir Radyosuna Müdür Aranıyor", *Radyo Âlemi*, Cilt:13, Sayı:192, 25 Ekim 1956.

KOÇ, Nurgün, "Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Radyo", *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Yıl:8, Sayı: 15, Bahar 2012.

VOLKAN, Pürnür, "İzmir Radyosunda Yapılan Ses ve Saz Sanatçıları İmtihanları Neticesi", *Radyo Âlemi*, Cilt.2, Sayı:20, 9 Temmuz 1953.

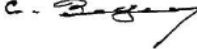
V. İnternet Kaynakları

<http://telsizci.blogcu.com/hiltak-bolulu/1008631> (Erişim tarihi: 04.02.2018)

Radyo Televizyon Tarihi, www.megep.meb.gov.tr, (Erişim Tarihi: 3.04.2018)

EKLER

İzmir Radyosunun Yayın İznine Dair Bakanlar Kurulu Kararı
(BCA., 30.18.1.2/123.63.12.)

T. C. BAŞBAKANLIK MUAMELÂT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ		KARAR
Kararlar Müdürlüğü		
Karar sayısı		
3		
11653		
<p>İzmir Enternasyonal fuarının devamı süresince neşir faaliyetinde bulunmak ve kullanacağı frekanslar Milletlerarası Radyokomünikasyon umumî nizamnamesi hükümleri dahilinde tesbit edilmek şartıyla İzmir Belediyesince adı geçen ilde kısa dalgalı bir verici radyo istasyonu tesisatı vucuda getirilmesine izin verilmesi; Ulaştırma Bakanlığınının 1/8/1950 tarihli ve 11401 sayılı yazısı üzerine, 3222 sayılı kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 3 / 8/1950 tarihinde kararlaştırılmıştır.</p>		
CUMHURBAŞKANI		
		

Demokrat İzmir, 25 Mart 1951.

1951 Yılında İzmir Radyosu
(Reklam Satış Dergisi 1951 Radyo Televizyon Yıllığı, s.28.)

İZMİRDEN: İzmir radyosundan seslerini ve sazlarını duyduklarımızdan bir grup: Önde Zehra Hoşkan, Edip Erten ve Tomris Yazıcı; arkada soldan itibaren Kemal Mısırlı, Behiç Üsküdarlı, Mehmet Kasabalı, Kerim İleri ve Fikret Karahan'ı görüyorsunuz.

İzmir Radyosunun Ses ve Saz Sanatçıları
Önde: Zehra Hoşkan, edip Erten, Tomris Yazıcı.
Arkada Soldan İtibaren: Kemal Mısırlı, Behiç Üsküdarlı, Mehmet Kasabalı,
Kerim İleri ve Fikret Karahan
(Radyo Âlemi, Cilt:1, Sayı:1, Yıl:1.)

İzmir Radyosunun Ses ve Saz Sanatçıları İzmir Radyosu Önünde Arka Sırada ve Ortada Duran Gözlüklü Kişi, Radyonun Müdürlüğüne Atanan İzmir Belediyesi Yazı İşleri Müdürü Rüştü Şardağ
(*Radyo Haftası*, Sayı:50, Cilt:5, 5 Mayıs 1951, s.32.)

İzmir Radyosu Müdürü
Ümit Halit Demiriz

İzmir Radyosu Başspikeri
Cihat Tuncay

İzmir Radyosu Spikeri
Suna Athloğlu

(Mehmet Ali Hoşkan, "İzmir Radyosu Spikerleri", *Radyo Alemi*, Cilt: 1, Sayı:15, 4 Haziran 1953.)

İzmir Radyosuna Tahsis Edilen Araç (1953 Yılı)
(TRT İzmir Radyosu Arşivi)

İzmir Radyosu Ses ve Saz Sanatçıları (1953 Yılı)
(TRT İzmir Radyosu Arşivi)